

טגון את בעיות המידבר המיוחדות לאזור, את בעיות הרוח, את סופות האבק, את בעיית הגבהים והוולטג'ו, איך לפטור את תקלות הקומוניקציה עם ההרקוליסים שאבי דו בקשר. המיבצע היה חיובי, אם באמת מבינים שהוא היה בגדר של תרגיל שילדי.

בעיקבות מיבצע זה יכולים לדעת האמריקאים להסיק בשקט רב כי פעילות שלהם באזור ארץ זה, במידה שתהיה פרובוקציה רוסית או חדירה רוסית לאזור, אפשר רית. כאשר הם יפעלו באמת, הם לא ישלחו רק נתיץ אחת אלא יכולים לשלוח לאזור שמונה נושאות-מטוסים. לא ששה או שבעה מסוקים אלא מאתיים, לא כמה הרקור לטים אלא עשרות ומאות. לא 90 חיילים אלא אלפים ורבבות. בראון והפנטגון יכולים לשמות. התרגיל הצליח והם למדו מכך שאפשר לפעול בהצלחה בשטח.

ומה עם האבידות ועם המסוקים הפגועים?
זה אמנם מצער מאוד, אבל לאמריקאים היו בכל יום-פעילות רגיל בוויאט-נאם יותר אבידות משמונה חיילים ויותר הליקופטרים שהופלו.

אם זה היה תרגיל, מדוע עזבו האמריקאים את הזירה ככהה כזו?

זו באמת שאלה. אפשר שוב רק להניח הנחות לאור העויבה המבהלת שלהם. הם השאירו את המסוקים בשטח מבלי להרוס אותם, וזה משונה. הם השאירו את גוויות ההרוגים במקום ולא לקחו אותם, וזה חמור מאוד אצל האמריקאים. הכוח יכול היה לשהות בטאבאס עוד שלושה ימים בלי שאף אחד היה מפריע לו. ואם היו הפרעות הרי שהפנטומים שסיירו כל הזמן בשמיים היו מגינים עליו.

יש לכך רק הסבר אחד. הרוסים התערבו. המיבצע לא היה סודי מבחינת ההאזנה. אפילו מיקי גורדוס מקול ישראל הצליח להאזין לו, או בוודאי שהרוסים ידעו על כל שלב ושלב שלו. אפשר לנחש שהרוסים הפעילו את הקו האדום ואמרו לנשיא קארטר: "יש לך עד שעה זו וזו להסתלק מהמקום אחרת אנחנו שולחים דוויזיית שיריון לתוך איראן".

צריך לזכור שבז'ינסקי אמר כמה ימים לפני הפעולה, שיש ריכוזי כוחות רוסיים על הגבול הצפוני של איראן כפי שהיו על הגבול הצפוני של אפגניסטן. אם הרוסים היו נכנסים במצב כזה אף אחד לא יכול היה להאשים אותם. האמריקאים הם שהיו האשמים.

קארטר עשה את השיקול. התרגיל הושלם הלקחים הוסקו, אז מה זה, בתרגיל כזה חשוב ומורכב, להשאיר שבעה מסוקים מופקרים? מה זה לעומת מה שהש-

שר ההגנה בראון (עם וייצמן) מאושר מההצלחה

אירו בפעולות חשובות פחות בוויאט-נאם? בשביל מה קארטר היה צריך להסתבך עם הרוסים אחרי שהוא כבר השיג את מה שהוא רצה מהתרגיל.

אפילו אם הוא לא היה מאמין שהרוסים יכניסו שיריון לאיראן, הם יכלו להפעיל את חיל-האוויר שלהם. הבסיס האווירי הקרוב ביותר של האמריקאים היה על סיפון הנימיץ. שהיתה במרחק של 1200 קילומטרים משם. לרוך טיס ים בסיסים קרובים הרבה יותר. קארטר פשוט נתן הוראה להסתלק מהמקום מיד, ולהשאיר את כל מה שמעכב בעד הנטיג'ו.

אם התואוריה שקך נכונה, מדוע היה על קארטר לספר את סיפור הצלחת בנייה הערובה?
כדי לערוך תרגיל כזה, לשלוח צבא לשטח מדינה אחרת, היה צריך קארטר, על פי החוקה האמריקאית, לקבל את אישור הקונגרס. הוא מעולם לא היה מקבל

מסוק של הדוויזיה המוטסת היצא מעד לנושאת-המטוסים וורטיגו וענני אבק

בעזרת צבא אלא במשאומתן. בז'ינסקי הוא חולה הדק. הוא חושב הפוך. לכן גם היה זה בז'ינסקי שנשלח לפקיסטאן ולא ואנס. אין ספק שמה שקורה עכשיו עם בנייה הערובה הוא ניצחון לתיאוריה של ואנס ומכה מוחצת לזו של בז'ינסקי. עכשיו ברור לכל שהאופציה הצבאית לא קיימת יותר, אם היא בכלל היתה קיימת קודם לכן.

ומה ככה זאת עם בנייה הערובה?
קארטר אינו יכול להרשות לעצמו שבנייה הערובה לא ישוחררו עד לבחירות. הוא לא יכול להרשות לעצמו להפקיר אותם. כיוון שהאופציה הצבאית בטלה, נותר בידו רק המשאומתן. המחיר של האיראנים הוא גבוה עתה הרבה יותר. הם כבר לא יסתפקו בהצהרה אמריקאית שהשאה היה ילד רע ושהאמריקאים עזרו לו להיות ילד רע. קארטר יצטרך ללכת לקנוסה כדי לשחרר את בני הערובה. אבל אני לא רואה בכך אסון.

אם הוא יתן ההצהרות שירצו את האיראנים, ושוב פעם, זו רק הערכה, ערב הבחירות, תהינה אלה מביישות כאשר תהינה, וכמה ימים או שבועות לפני הבחירות יתורו הביתה כנייה הערובה. יהיה קארטר, למרות ההש-פלות, גיבור לאומי בארצות-הברית. יתכן שעל מצב כזה הוא בונה את הכל.

ובלי הפיד והבעייה היהודית אייאפשר. איך כה זה קשור לישראל ולישראליים?
יש שני נושאים שאני רוצה להתייחס אליהם. הראשון הוא התגובות בישראל, בעיקר של מנהיגים או מנהיגים לשעבר ושל אנשי צבא לשעבר. יש מעין שימחה לאיד שאינה במקומה. אנשים חושבים: כמה אנחנו היינו גיבורים באנטבה וכמה האמריקאים הגדולים האלה שליו מיאילים. זה לא נכון. את מיבצע אנטבה אפשר היה לערוך, גם את מוגדישו. טהרן זה סיפור אחר לגמרי. שם לא היתה כל אפשרות מההתחלה.

יש עוד דבר שאני רוצה לעמוד עליו וזה הראיון שנתן לסלובוניה מפקד חיל-האוויר לשעבר בני סלד. לאיש הזה היתה החופשה לקשור לפרשת איראן את אסון המסוק של צה"ל על 54 הנופלים. סלד ניסה להיתלות באסון המסוקים בטאבאס ולהסביר כאילו מיבצע כמו מיבצע אנטבה לא יכול היה להיערך ללא התאונות כמו של ה-54 וזאת, כשסלד יודע, יותר מכל אחד אחר, שאסון ה-54 היה בגלל מחדלים ורשלנויות.

את האישור לכך. לפעולת הצלה הומאניטארית, כפי שהוא קרא לפעולה זו, לא היה צריך את אישור הקונגרס.

אבל למה דווקא עכשיו, למה העיתוי הזה?
אם מניחים שהפנטגון לחץ על קארטר וקארטר הסכים עם הפנטגון שחייבים לערוך תרגיל שילדי כזה, הרי שבנייה הערובה בשגרירות בטהרן היו תירוץ מצויין לעקוף את הקונגרס ולערוך את התרגיל. הם בסך הכל היו בעניין זה הסוואה.

אם כך, מדוע אין קארטר מספר היום את האמת?

קארטר לא יכול להופיע בעיני האמריקאים כנשיא ששיקר אותם ושיקר את הקונגרס. קארטר הוא נשיא שבא אחרי ריצ'ארד ניקסון שסולק משום ששיקר את

בראון נראה עליז ושמח אחרי המבצע שהצליח

הקונגרס ואת העם, והוא נשיא שסילק את אנדרו יאנג משום שהוא כביכול שיקר. הנשיא פשוט אינו יכול להודות שהוא שיקר.

פרשת וורטיג'ו התגלתה, האם אין קארטר חושש שגם שקר זה יתגלה?
אולי, אבל גם כאן השאלה היא בעיתוי. אם יוכח שקארטר שיקר מלכתחילה אין ספק שזו תהיה בשבילו מכה. השאלה אם זה יוכח לפני או אחרי הבחירות.

מדוע התפטר פיירוס ואנס?
אחת הסיבות היא ככל הנראה שוואנס חושש להיות קשור לשקר הגדול, כפי שהיו מקורבי ניקסון קשורים לשקר של הנשיא הקודם. אך יש לכך בוודאי סיבות אחרות. אולי עמוקות יותר. ואנס הוא נושא הדגל של האסכולה האומרת שמשברים בינלאומיים אין לפתור